

Renata Birska, Renata Sławińska

25 lat spotkań bibliotekarzy medycznych: referat jubileuszowy

Forum Bibliotek Medycznych 2/1 (3), 151-163

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mgr Renata Birska
Lublin – AM
Mgr Renata Sławińska
Wrocław – AM

**25 LAT SPOTKAŃ BIBLIOTEKARZY MEDYCZNYCH:
REFERAT JUBILEUSZOWY**

Streszczenie

Tradycja dorocznych spotkań bibliotekarzy medycznych datuje się od 1981 roku. Inicjatywa nawiązania bezpośrednich kontaktów, mających służyć integracji środowiska, wymianie informacji i doświadczeń, należy do Rektora Akademii Medycznej w Gdańsku, prof. dr. hab. Mariusza Żydowo. Odbywające się co roku konferencje problemowe organizowane były przez wszystkie biblioteki uczelni medycznych i GBL. Konferencje gromadzą pracowników bibliotek szkół wyższych, GBL i instytutów medycznych. Podejmowane zagadnienia wynikają z aktualnych potrzeb i zmian zachodzących w polskim i światowym bibliotekarstwie i informacji naukowej. Efektem referatów, dyskusji i wymiany doświadczeń są uzgodnienia usprawniające działalność biblioteczno-informacyjną na rzecz środowisk medycznych.

Biblioteki służące potrzebom środowisk medycznych stanowią relatywnie niewielką grupę. Łączy je profil gromadzonych kolekcji, grono użytkowników o sprecyzowanych, wysokich wymaganiach, a przede wszystkim dążenie do jak najwyższego poziomu oferowanych usług z wykorzystaniem najnowszych dostępnych technologii. Wszystkie te czynniki sprawiły, że biblioteki medyczne mogą poszczycić się wieloletnią historią współpracy - począwszy od wymiany wydawnictw i informacji o własnych zasobach oraz nowych nabytkach, poprzez organizację konferencji problemowych, aż po takie wspólne ogólnopolskie przedsięwzięcia jak: Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych w Polskich Bibliotekach Medycznych, system elektronicznej wymiany dokumentów doc@med czy Elektroniczna Kartoteka MeSH w polsko-angielskiej wersji językowej.

Nie sposób w tym miejscu omówić wyczerpująco problematyki wszystkich konferencji. Zrobiła to szczegółowo w swoich wystąpieniach z okazji 10- i 20-lecia

współpracy Pani Dyrektor Józefa de Laval^{1,2}. Organizatorzy starali się, aby materiały zjazdowe ukazywały się drukiem w Biuletynie Głównej Biblioteki Lekarskiej lub w formie odrębnych publikacji. Ich zestawienie stanowi jeden z załączników do niniejszego referatu. Najważniejsze osiągnięcia, będące wynikiem współpracy bibliotek medycznych, były już także kilkakrotnie przedmiotem referatów prezentowanych na forum ogólnopolskich konferencji bibliotekarskich^{3,4,5}.

Znamiennym jest, że wiele tematów było podejmowanych podczas spotkań kilkakrotnie. Z jednej strony obligowała do tego misja i wyznaczone bibliotekom statutem zadania, z drugiej zaś potrzeba poszukiwania rozwiązań adekwatnych do zmieniających się realiów i możliwości funkcjonowania własnych jednostek.

Tradycja corocznych konferencji problemowych zrodziła się w 1981 roku. Pierwsze zebranie zostało zorganizowane 6 grudnia 1981 roku w Gdańsku, z inicjatywy ówczesnego Rektora tamtejszej Akademii Medycznej, prof. dr. hab. Mariusza Żydowo. W tym kilkugodzinnym spotkaniu wzięli udział dyrektorzy bibliotek głównych uczelni medycznych i GBL. Wtedy właśnie zostało ustalone, że spotkania będą odbywać się co roku i służyć wymianie doświadczeń, rozwiązywaniu bieżących problemów, analizie potrzeb i podejmowaniu wspólnych działań, mających na celu usprawnienie funkcjonowania bibliotek. Spotkania zainicjowane w gronie dyrektorów bibliotek akademii medycznych i GBL wkrótce zintegrowały przedstawicieli różnych bibliotek naukowych resortu zdrowia.

Pierwsza konferencja w Białymstoku (1982) poświęcona była wypożyczeniom międzybibliotecznym. Temat ten, poruszany niejednokrotnie w kontekście trudności

¹ Józefa de Laval: Gdańsk po raz drugi. Zamierzenia i dokonania współpracujących bibliotek medycznych. W: X Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych, Gdańsk, 23–25.06.1993 r. s. 7–16

² Józefa de Laval: 20 lat współpracy bibliotek medycznych: refleksje jubileuszowe. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 2001 R. 47 nr 365 s. 3–12.

³ Aniela Piotrowicz, Ewa Grządzielewska, Barbara Torlińska: Współpraca akademickich bibliotek medycznych w zakresie obsługi użytkowników. W: Współpraca bibliotek naukowych w zakresie obsługi użytkowników. Warszawa, 23–24 września 2002 r. [on-line]. Warszawa: SBP, K[omisja] W[ydawnictw] E[lektronicznych], 2002. [dostęp 20 maja 2006]. Dostępny w World Wide Web: http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/pw/referaty/APiotrowicz_EGrzadziewska_BTorlinska.pdf

⁴ Ewa Busse - Turczyńska, Renata Birska: Misja biblioteki naukowej a współpraca sieci bibliotek medycznych. Współpraca akademickich bibliotek medycznych w zakresie obsługi użytkowników. W: Współpraca bibliotek naukowych w zakresie obsługi użytkowników. Warszawa, 23–24 września 2002 r. [on-line]. Warszawa: SBP, K[omisja] W[ydawnictw] E[lektronicznych], 2002. [dostęp 20 maja 2006]. Dostępny w World Wide Web: http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/pw/referaty/RBirska_EBusse-Turczynska.pdf

⁵ Anna Grygorowicz, Elżbieta Kraszevska: 24 lata współpracy polskich bibliotek medycznych – osiągnięcia i wyzwania. W: Wzorce współpracy bibliotek naukowych w Polsce: materiały z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej zorganizowanej przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Szczecińskiego, 21–23 września 2005. Szczecin: Książnica Pomorska, 2005 s. 48–59

związanych z pozyskiwaniem czasopism zagranicznych (m. in. w Krakowie w 1987 roku, w Katowicach w 1989 roku), powrócił w 1990 roku podczas spotkania w Poznaniu oraz na konferencji w Szczecinie – Międzyzdrojach (2001). Już w 1982 r. sformułowano reguły wypożyczeń międzybibliotecznych, z których wiele respektowanych jest do dnia dzisiejszego, w tym m.in.: ciągłość pracy bez przerw wakacyjnych, zasady udostępniania prac doktorskich i szczególnie cennych materiałów bibliotecznych, wzajemna wymiana informacji o zasobach czasopism zagranicznych. Momentem przełomowym dla jakości realizacji zamówień było wdrożenie pierwszego, i jak dotychczas jedyne, polskiego systemu elektronicznej wymiany dokumentów doc@med, zaprezentowanego po raz pierwszy podczas XX Jubileuszowej Konferencji Problemowej⁶. Obecnie obsługuje on 7 bibliotek.

Funkcjonowanie tej formy dystrybucji dokumentów warunkuje posiadanie informacji o zasobach czasopism do poziomu zeszytu. Potrzeba stworzenia centralnego katalogu czasopism zagranicznych w polskich bibliotekach medycznych artykułowana była wielokrotnie. Czasopismo zawsze stanowiło podstawowe źródło informacji w naukach medycznych, a wiedza o lokalizacji danego tytułu była niezbędną w codziennej pracy.

Na spotkaniu w Białymstoku (1982) wnioskowano o opracowanie koncepcji centralnego katalogu czasopism zagranicznych w resorcie zdrowia, wzorując się na Spisie zagranicznych biologicznych czasopism i wydawnictw ciągłych znajdujących się w bibliotekach polskich. Materiały bibliograficzne, opracowanego w 1951 roku przez A. A. Szweycerów. Rok później, na spotkaniu w Łodzi, Biblioteka AM w Białymstoku pod kierownictwem Pani Dyrektora Krystyny Kubali podjęła się przygotowania centralnego katalogu czasopism za lata 1975-1982, który ostatecznie został wydany przez GBL w 1985 roku i obejmował lata 1975-1983, a w 1988 roku za lata 1984-1986. Katalog rejestrował wówczas zasoby 29 bibliotek. Centralny katalog czasopism za lata 1991-1992 przygotowała i wydała w 1992 roku Biblioteka AM w Poznaniu. Przejście od wersji drukowanej do katalogu komputerowego nastąpiło w początkach lat dziewięćdziesiątych. Dzięki zaangażowaniu zespołu poznańskiej BAM informacje o wpływających czasopismach zaczęto rejestrować w systemie komputerowym. Obecnie przy tworzeniu katalogu, posadowionego na serwerze GBL, współpracuje 56 bibliotek.

U podstaw działalności bibliotecznej leży gromadzenie i udostępnianie zasobów. Funkcjonując przez wiele lat w warunkach ograniczonej dostępności źródeł zagranicznych oraz niewystarczających środków na ich pozyskanie, podejmowano próby racjonalizacji zakupów, specjalizacji i porównywania subskrypcji, a także poszukiwano alternatywnych rozwiązań (tworzenie mikroform, rozpowszechnianie

⁶ Aniela Piotrowicz, Ewa Grządzielewska, Piotr Krzyżaniak: Koncepcja krajowego systemu elektronicznej dystrybucji kopii dokumentów dla środowiska medycznego. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 2001 nr 365 s. 73-85

spisów treści czasopism, gospodarka dubletami). I chociaż zmieniły się realia i dostęp do zagranicznego piśmiennictwa ograniczają w zasadzie tylko względy finansowe, warto omawiać zagadnienia związane z pozyskiwaniem źródeł i rozwojem kolekcji bibliotecznych, aby nasze zasoby, uzupełniając się wzajemnie, stanowiły o bogactwie literatury potrzebnej do badań. Relatywnie nowym, ale bardzo powszechnym obecnie zjawiskiem, stał się zakup poprzez konsorcja; przed nami jeszcze zawiązanie własnego konsorcjum, ułatwiającego pozyskiwanie środków i negocjowanie korzystniejszych warunków zakupu. Problematykę gromadzenia i specjalizacji zbiorów, rozwoju kolekcji i efektywnego zarządzania zasobami poruszano wielokrotnie, m.in. w Gdańsku (1981, 2004), Krakowie (1987), Katowicach (1989), Bydgoszczy (1990), Łodzi (1992, WAM) i Lublinie (1997). Udostępnianiu zbiorów poświęcono w 1995 roku konferencję w Łodzi.

W fundamentalnych funkcjach statutowych bibliotek na przestrzeni lat nastąpiły olbrzymie zmiany, wynikające z dynamicznego rozwoju technologii informatycznych. Miały one bezpośredni wpływ na praktycznie wszystkie aspekty działalności związane z automatyzacją procesów bibliotecznych i informacyjnych. Zmianom tym, chyba najbardziej widocznym właśnie w zakresie informacji naukowej, poświęcone były m.in. spotkania w Poznaniu (1985, 1992, 1997), Szczecinie (1988), Warszawie (1991, 2003), Gdańsku (1993), Łodzi (1998). Nie sposób wymienić wszystkich czynników, które w ostatnich latach zrewolucjonizowały działalność biblioteczno-informacyjną, ale z pewnością należą do nich: wprowadzenie i upowszechnienie bibliograficzno-abstraktowych baz danych (początkowo na dyskach optycznych), zakup i implementacja zintegrowanych systemów bibliotecznych, pojawienie się źródeł pełnotekstowych dostępnych on-line, wykorzystanie poczty elektronicznej, umożliwiającej szybką wymianę dokumentów, informacji i usług. Możemy dziś z satysfakcją stwierdzić, że spełniły się przewidywania Pani Dyrektora J. de Laval, która w 1993 roku pisała: *Może doczekamy czasów, kiedy nie tylko w bibliotece, ale także w klinice czy na sali operacyjnej korzystać się będzie z przekazu informacji w postaci obrazu czy tekstu odpowiadającego zaistniałej sytuacji diagnostycznej i terapeutycznej [...]*⁷.

Różne aspekty i możliwości współdziałania bibliotek rozważane były podczas spotkań w Lublinie (1986), Warszawie (Główna Biblioteka Lekarska, 1996) Krakowie (1999) i Wrocławiu (2000), a problemom międzynarodowej współpracy bibliotek medycznych poświęcona była ostatnia konferencja w Białymstoku – Białowieży (2005). Kolejne zagadnienie to szeroko rozumiane problemy bibliografii i bibliometrii, omawiane we Wrocławiu (1984), Białymstoku (1994), Bydgoszczy (1998, narada dyrektorów) i w Poznaniu (2002). Od najwcześniejszych lat postulowano konieczność kontynuacji polskiej bieżącej i retrospektywnej bibliografii medycznej, próbowano

⁷ Józefa de Laval: Gdańsk po raz drugi, s. 16

opracować program włączenia bibliotek głównych AM do współpracy z GBL. Nad ideą tą dyskutowano już wielokrotnie, niestety jak dotąd nie udało się jej urzeczywistnić. Referenci z GBL w swoich wystąpieniach przedstawiali stan aktualny, problemy warsztatowe, zasady doboru i opracowania źródeł do Polskiej Bibliografii Lekarskiej^{8,9}. Omawiana była także metodyka i problemy związane z opracowaniem i publikacją bibliografii tworzonych przez biblioteki akademii i instytutów medycznych^{10,11}. Obecnie wszystkie biblioteki uczelni medycznych na bieżąco rejestrują publikacje naukowe pracowników swoich środowisk, z jednym tylko wyjątkiem wykorzystując do tego celu system bibliograficzno-bibliometryczny EXPERTUS. Od końca lat dziewięćdziesiątych bibliograficzne bazy danych zostały wzbogacone o elementy bibliometrii, wspierając ocenę parametryczną jednostek i system oceny indywidualnej dorobku pracowników naukowych uczelni. Wcześniej zagadnienia bibliometrii poruszane były przede wszystkim w kontekście oceny czasopism medycznych pod kątem kształtowania subskrypcji zagranicznych wydawnictw ciągłych.

Kilkakrotnie podnoszono problemy związane z kształceniem użytkowników, będącym jednym z podstawowych zadań bibliotek. Prowadząc zajęcia dydaktyczne, odpowiadające potrzebom różnych grup, biblioteka główna wspiera realizację wszystkich podstawowych funkcji uczelni. Temat podjęty w czasie konferencji w Lublinie (1986) i jeszcze w tym samym roku na naradzie w Poznaniu, omawiany ponownie w Poznaniu w 1998 roku w kontekście pojawienia się technik informatycznych, powraca dzisiaj znowu w Lublinie, w przededniu warsztatów EAHIL (European Association for Health Information and Libraries), mających odbyć się w przyszłym roku w Krakowie. Cel jest zawsze ten sam: wypracowanie uzgodnień i narzędzi pozwalających optymalnie realizować zajęcia dydaktyczne, aby zbiory biblioteczne mogły być świadomie, efektywnie i powszechnie wykorzystywane.

Od początku podkreślano konieczność wypracowania wzorcowego programu szkolenia studentów. Roli gospodarza podjęła się wówczas Biblioteka AM w Poznaniu. Natomiast Biblioteka Śląskiej AM wzięła na siebie obowiązek przygotowania skryptu z przysposobienia bibliotecznego dla studentów, a Białystok, Łódź i Poznań – podręcznika z zakresu podstaw naukowej informacji medycznej. Skrypt zawierający materiały do szkoleń z zakresu informacji naukowej pt. Wybrane zagadnienia z metodologii pracy naukowej został przygotowany przez A. Puzio, R. Piątek

⁸ Danuta G r o d z k a, Jerzy M a l e c k i: Zasady doboru materiałów do Polskiej Bibliografii Lekarskiej. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1996 nr 354 s. 85–88

⁹ Zofia P o w i d e ł, Ewa W ł o s t o w s k a: Z nowych zagadnień warsztatowych Polskiej Bibliografii Lekarskiej. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1999 nr 361 s. 169–173

¹⁰ Krystyna S a r o s i e k: Problemy warsztatowe bibliografii publikacji pracowników akademii i instytutów medycznych. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1996 nr 352 s. 9–13

¹¹ Krystyna S a r o s i e k, Edward P i g o ń: Komisja Bibliograficzna Bibliotek Medycznych. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1996 nr 354 s. 109–110

i K. Ziółkowską i wydany w Katowicach w 1989 roku. W kolejnych latach zostały opracowane i wydane drukiem również dalsze pomoce naukowe, które wspierały realizowaną w naszym środowisku dydaktykę^{12,13,14}. W 1986 roku wystąpiono do Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego z wnioskiem o włączenie do programu zajęć studiów zajęć z przysposobienia bibliotecznego i podstaw informacji naukowej. Na podstawie przeprowadzanych okresowo ankiet (J. Rygiel 1986¹⁵, E. Janowicz 1998¹⁶, i E. Turczyńska 2006¹⁷) można zauważyć, że ani tego postulatu, ani ujednoczenia ram realizowanej dydaktyki do tej pory nie udało się zrealizować.

Wśród innych tematów podejmowanych podczas konferencji można wymienić między innymi: biblioteki zakładowe, zbiory specjalne, obsługę użytkowników, działalność naukową, regulaminy i różne aspekty funkcjonowania bibliotek wobec zmieniającego się ustawodawstwa. Dla tej ostatniej grupy zagadnień nieoceniony jest wkład Pana Dyrektora B. Howorki, który wielokrotnie omawiał różne zagadnienia prawne, mające wpływ na działalność biblioteczno-informacyjną.

Obok głównego nurtu konferencji pojawiały się też zawsze postulaty dodatkowe i ustalenia, będące wymogiem „chwili”. Należą do nich chociażby: powołanie Międzybibliotecznej Komisji Koordynacyjnej Bibliotek Medycznych, przekształconej w Kolegium Dyrektorów Bibliotek Uczelni Medycznych; Komisji Bibliograficznej, zespołów ds. standaryzacji; a uzupełnieniem regularnych, numerowanych konferencji problemowych są od lat zjazdy organizowane okazjonalnie przez biblioteki (np: Poznań¹⁸, Łódź 2003¹⁹) oraz odbywające się regularnie: warsztaty MeSH w Collegium

¹² Alfred P u z i o: Wybrane zagadnienia z metodyki pracy naukowej: skrypt dla studentów i doktorantów. Katowice 1994

¹³ Stanisław Dą b r o w i e c k i, Eugeniusz J a n o w i c z, Grażyna M a l u k i e w i c z - W i ś n i e w s k a: Jak wyszukiwać i krytycznie oceniać naukowe publikacje medyczne. Bydgoszcz 1996

¹⁴ Aniela P i o t r o w i c z: Dostęp do światowego piśmiennictwa. Przewodnik dla użytkowników naukowej informacji medycznej. Poznań 1996

¹⁵ Jadwiga : Szkolenie biblioteczne studentów w polskich akademiach medycznych. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1987 nr 340 s. 31–34

¹⁶ Eugeniusz J a n o w i c z: Dydaktyka w bibliotekach głównych akademii medycznych. W: Dydaktyczne funkcje biblioteki głównej akademii medycznej z uwzględnieniem wykorzystania technik informatycznych. XVII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. Poznań, 3–5 czerwca 1998. Poznań: Wydawnictwo Uczelniane AM, 1998, s. 31–39

¹⁷ Ewa B u s s e - T u r c z y Ń s k a, Renata B i r s k a: Analiza ankiety na temat szkolenia użytkowników polskich bibliotek medycznych – problemy i propozycje rozwiązań. W: 25 Jubileuszowa Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. Lublin – Kazimierz Dolny, 12–14.06.2006. Materiały konferencyjne, s. 15–28

¹⁸ Poznań, 20.03.1990 r. – narada poświęcona problemom wypożyczeń międzybibliotecznych; Biblioteki medyczne wobec problemów informacji elektronicznej. Poznań, 20–21.11.1997

¹⁹ Informacja naukowa bibliotek medycznych w Polsce. Łódź, 24–25.11.2003 r

Medium UJ w Krakowie²⁰ i spotkania uczestników systemu doc@med w Bibliotece Głównej AM w Poznaniu (od 2002 roku).

Podsumowanie

Każda z minionych konferencji niosła ze sobą różnorodność zagadnień, które rozpatrywane były w wielu aspektach. Przedstawiano problem i szukano dla niego najlepszych rozwiązań, wykorzystując potencjał i doświadczenie pracowników wszystkich ośrodków.

W intencji pomysłodawców pierwszego spotkania bibliotekarzy medycznych leżało zainicjowanie osobistych kontaktów, mogących stanowić punkt wyjścia dla wymiany informacji i doświadczeń. Można z całą pewnością stwierdzić, że cel ten został osiągnięty. Reprezentując „młode” pokolenie dyrektorów, referentki pragną złożyć podziękowania i pogratulować wszystkim swoim poprzednikom, Koleżankom i Kolegom, tak owocnie i konsekwentnie zrealizowanego zamierzenia.

Spotkania bibliotekarzy medycznych mają wymiar merytoryczny, wyrażający się dyskusją nad stanem i aktualnymi potrzebami bibliotek i środowisk, na rzecz których działają oraz możliwościami ich zaspokajania we wciąż zmieniających się realiach. Owocują wspólnymi uzgodnieniami i przedsięwzięciami, wśród których zaledwie część wspomniano w niniejszym referacie. Dają także okazję do nawiązania bezpośrednich kontaktów, przekładających się na konkretną pomoc i wymianę doświadczeń. Przyczyniają się do integracji środowiska, łączą nas więzami sympatii, a często i przyjaźni.

Nadal aktualne są słowa z podsumowania Pani Dyrektor J. de Laval: Można spytać, co się stało szczególnego w ciągu tych [...] lat, o których mówimy. Z jednej strony - niesłychanie wiele, z drugiej bez zmian. Bez zmian są potrzeby naszych użytkowników, a więc i podstawowe funkcje biblioteki naukowej. Nowe w bibliotekach - to technika i ekonomia²¹. Zawsze są i będą w naszej pracy nowe możliwości i wyzwania, a także problemy, ale działając wspólnie, łatwiej nam będzie im sprostać.

Bibliografia

Busse - Turczyńska Ewa, Birska Renata: Misja biblioteki naukowej a współpraca sieci bibliotek medycznych. Współpraca akademickich bibliotek medycznych w zakresie obsługi użytkowników. W: Współpraca bibliotek naukowych w zakresie obsługi użytkowników. Warszawa, 23-24 września 2002 r. [on-line]. Warszawa: SBP, K[omisja] W[ydawnictw] E[lektronicznych], 2002. [dostęp 20 maja 2006]. Dostępny w World Wide Web: http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/pw/referaty/RBirska_EBusse-Turczynska.pdf

de Laval Józefa: „Gdańsk po raz drugi”. Zamierzenia i dokonania współpracujących bibliotek medycznych. In X Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. Gdańsk 23-25.06.1993 r. s. 7-16

de Laval Józefa: 20 lat współpracy bibliotek medycznych: refleksje jubileuszowe. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 2001 nr 365 s. 3-12

²⁰ Warsztaty MeSH-PL, I-IV: 23-24.11.2001, 21-22.03.2003, 26-27.11.2004, 19-20.01.2006

²¹ Józefa de Laval: 20 lat współpracy ... op. cit. s. 11

Grygorowicz Anna, Kraszewska Elżbieta: 24 lata współpracy polskich bibliotek medycznych: osiągnięcia i wyzwania. W: Wzorce współpracy bibliotek naukowych w Polsce: materiały z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej zorganizowanej przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Szczecińskiego, 21-23 września 2005 r. Szczecin: Książnica Pomorska 2005 s. 48-59

Grygorowicz Anna: Konferencje problemowe bibliotek medycznych jako jedna z form współpracy. Łódź 24-25.11.2003 s. 15

Piotrowicz Aniela, Grządzielewska Ewa, Krzyżaniak Piotr: Koncepcja krajowego systemu elektronicznej dystrybucji kopii dokumentów dla środowiska medycznego. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 2001 R. 47 nr 365 s. 73-85

Piotrowicz Aniela, Grządzielewska Ewa, Torlińska Barbara: Współpraca akademickich bibliotek medycznych w zakresie obsługi użytkowników. W: Współpraca bibliotek naukowych w zakresie obsługi użytkowników. Warszawa, 23-24 września 2002 r. [on-line]. Warszawa: SBP, K[omisja] W[ydawnictw] E[lektronicznych], 2002. [dostęp 20 maja 2006]. Dostępny w World Wide Web: http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/pw/referaty/APiotrowicz_EGrzadziewska_BTorlinska.pdf.

Plichta J.: Kalendarium konferencji problemowych bibliotek medycznych. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 2001 nr 365 s. 13-15

Sarosiek Krystyna, Pigon Edward: Komisja Bibliograficzna Bibliotek Medycznych. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1996 R. 42 nr 354 s. 109-110

Załącznik nr 1. Konferencje problemowe bibliotek medycznych: kalendarium

I – Gdańsk, 6 XII 1981 r. Jednodniowe spotkanie dyrektorów bibliotek medycznych o charakterze organizacyjnym. Wymiana informacji o posiadanych zbiorach.

II – Białystok, 23–24 IX 1982 r. „*Wypożyczenia międzybiblioteczne zbiorów medycznych*”

III – Łódź, 15–16 IX 1983 r. „*Biblioteki zakładowe w systemie biblioteczno-informacyjnym wyższych uczelni medycznych*”

IV – Wrocław, 20–21 IX 1984 r. „*Bibliografia i naukowa informacja w medycynie*”

V – Poznań, 5–7 XII 1985 r. „*Problemy naukowej informacji medycznej*”
Międzynarodowe sympozjum z okazji 10-lecia systemu MEDINFORM.

VI – Lublin, 25–26 IX 1986 r. „*Biblioteka centralna i biblioteki współpracujące w dziedzinie medycyny*”. „*Szkolenie biblioteczne studentów w bibliotekach akademii medycznych w Polsce*”

VII – Kraków, 23–25 IX 1987 r. „*Problematyka czasopism w bibliotekach medycznych*”

VIII – Szczecin, 16–17 VI 1988 r. Spotkanie dyrektorów poświęcone automatyzacji bibliotek oraz wybranym zagadnieniom gromadzenia zbiorów

IX – Katowice, 22–23 VI 1989 r. „*Specjalizacja zbiorów w naukowych bibliotekach medycznych*”

X – Bydgoszcz, 27–28 IX 1990 r. Narada połączona z posiedzeniem Międzybibliotecznej Komisji Koordynacyjnej Bibliotek Medycznych na temat prenumeraty czasopism i automatyzacji procesów bibliotecznych

XI– Warszawa, 21–22 VI 1991 r. „*Współpraca bibliotek medycznych w zakresie udostępniania zbiorów i informacji naukowej*”

XII– Łódź, 10–11 IX 1992 r. WAM: konferencja dyrektorów bibliotek medycznych. 70-lecie wyższego wojskowego szkolnictwa medycznego. Analiza doświadczeń bibliotek ze współpracy z firmami pośredniczącymi w prenumeracie czasopism zagranicznych.

XIII– Gdańsk, 23–25 VI 1993 r. „*Działalność naukowa bibliotek medycznych*”, „*Komputeryzacja procesów biblioteczno-informacyjnych w bibliotekach medycznych*”

XIV– Białystok, 20–22 VI 1994 r. „*Polska bibliografia medyczna: tradycje, współczesność i przyszłość*”

XV– Łódź, 7–9 VI 1995 r. „*Udostępnianie zbiorów bibliotecznych*”

XVI– Lublin – Nałęczów, 26–28. V 1997 r. „*Zbiory specjalne a elektroniczne nośniki informacji*”

XVII– Poznań, 3–5 VI 1998 r. „*Dydaktyczne funkcje biblioteki głównej akademii medycznej z uwzględnieniem technik informatycznych*”

XVIII– Kraków, 26–28 V 1999 r. „*Możliwości współpracy bibliotek naukowych i świadczenia usług w oparciu o rozległe sieci komputerowe*”

XIX– Wrocław, 31 V – 02 VI 2000 r. „*Perspektywy współpracy bibliotek medycznych w dobie elektronicznych technologii*”

XX– Szczecin – Międzyzdroje, 6–8 VI 2001 r. „*Współpraca bibliotek w zakresie wymiany dokumentów w Polsce i na świecie*”, „*Systemy elektronicznej dystrybucji dokumentów*”

XXI– Poznań, 28–29 XI 2002 r. „*Biblioteki medyczne wobec problemu bibliometrycznej oceny dorobku naukowego uczelni*”

XXII– Warszawa, 23–24 VI 2003 r., „*Rozwój zintegrowanych usług bibliotecznych*”

XXIII– Gdańsk, 21–22 VI 2004 r. „*Polityka gromadzenia i profilowania zbiorów w polskich bibliotekach medycznych w dobie nowoczesnych technologii informatycznych*”

XXIV– Białystok – Białowieża, 7–9 IX 2005 r., „*Międzynarodowa współpraca bibliotek w dobie zmieniających się potrzeb użytkowników*”

XXV– Lublin – Kazimierz Dolny, 12–14 VI 2006 r. „*Kształcenie użytkowników naukowej informacji medycznej – koncepcje i doświadczenia*”

Załącznik nr 2. Materiały źródłowe

Kubała Krystyna: Wypożyczanie międzybiblioteczne zbiorów medycznych. Narada 23–24.IX.1982 r. Białystok. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1983 R. 29 nr 1(335) s. 77–78

Sarosiek Krystyna J.: Problematyka wypożyczeń międzybibliotecznych w wybranych publikacjach (Referat wygłoszony na naradzie roboczej w sprawie

wypożyczeń międzybibliotecznych w Bibliotece Głównej AM, Białystok 23–24 września 1982). *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1983 R. 29 nr 1(335) s. 41–44

Trusewicz Małgorzata, Sarosiek Krystyna: Wypożyczanie międzybiblioteczne bibliotek akademii medycznych w 1981 roku na podstawie ankiet. (Referat wygłoszony na naradzie roboczej w sprawie wypożyczeń międzybibliotecznych w Bibliotece Głównej AM, Białystok 23–24 września 1982). *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1983 R. 29 nr 1(335) s. 45–46

Piotrowska Jadwiga: Biblioteki zakładowe w systemie biblioteczno-informacyjnym wyższych uczelni medycznych. Robocza Konferencja Bibliotek Akademii Medycznych Łódź, 15–16 września 1983 r. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1984 R. 30 nr 336 s. 91–92

Nowakowski Bogumił: IV Problemowa Konferencja Bibliotek Medycznych Wrocław 1984. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1985 R. 31 nr 338 s. 84–86

IV Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. Wrocław 1984. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1986 R. 32 nr 339 s. 3–50

Symposium „Problemy naukowej informacji medycznej” z okazji X-lecia systemu MEDINFORM, Poznań, 5–7 grudnia 1985 r. : streszczenia referatów. Warszawa: GBL, 1985

Dusińska Halina, Kuźmiński Dariusz: Dziesięciolecie systemu MEDINFORM. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1985 R. 31 nr 338 s. 83–84

VI Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych Lublin, 25–26 września 1986 r. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1986 R. 32 nr 339 s. 84–86

VI Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych – Lublin, 25–26 września 1986 r. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1987 R. 33 nr 340 s. 3–34

Jachimowicz-Janaszek Anna, Szot Władysław Tadeusz: Problematyka czasopism w bibliotekach medycznych. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1988 R. 34 nr 341/342 s. 121–122

Problematyka czasopism w bibliotekach medycznych. VII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych (Kraków, 23–24 września 1987 r.). *Przegląd Biblioteczny* 1988 R. 56 nr 2 s. 205–207

VII Konferencja problemowa Bibliotek Medycznych. Kraków 1987. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1989 R. 35 nr 343 s. 3–66

Pigoń Edward: Narada dyrektorów bibliotek AM w Szczecinie. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1989 R. 35 nr 343 s. 139–140

VIII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. Katowice 1989 r. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1990 R. 36 nr 344 s. 3–23.

Ziółkowska Krystyna, Guđra Jolanta: VIII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1990 R. 36 nr 344 s. 106–107

Janowicz Eugeniusz: Współpraca bibliotek medycznych, 1990.09.27–28, Bydgoszcz. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1991 R. 37 nr 345 s. 119–121

Boguska Ewa, Kot Anna: Współpraca bibliotek medycznych w zakresie udostępniania zbiorów i informacji naukowej, 1991.06.21–22. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1992 R. 38 nr 346 s. 78–79

Chyla Maria: Sprawozdanie z konferencji dyrektorów [bibliotek] akademii medycznych. 1992.09.10–11 Łódź. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1993 R. 29 nr 348 s. 113–115

X Konferencja problemowa Bibliotek Medycznych, Gdańsk, 23–25.06.1993 r.: materiały. Gdańsk: BG AMG, 1993

Howorka Bolesław: „Jubileuszowa” Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych w Gdańsku. *Bibliotekarz* 1993 R. 60 nr 10 s. 35–36

Gołębiowska Danuta, Pawlak Małgorzata: X Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych 23–25.06.1993, Gdańsk. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1994 R. 40 nr 349 s. 95–97

XI Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. Białystok 1994 r. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1996 R. 42 nr 352 s. 3–19

[Sarosiek Krystyna] K.S.: XI Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych 1994.06.20–22, Białystok. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1995 R. 41 nr 350 s. 103–104

Żmuda Ryszard: XII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1996 R. 42 nr 352 s. 97–99

XII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. Łódź 1995 r. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1996 R. 42 nr 354 s. 3–88

XIII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. Nałęczów 1997 r. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1998 R. 44 nr 357 s. 3–54

Biblioteki medyczne wobec problemów informacji elektronicznej: materiały z konferencji, Poznań, 20–21.11.1997 r. Poznań: BG AM, 1997

Piotrowicz Aniela: Problemy informacji elektronicznej, 1997.11.20–21, Poznań. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1998 R. 44 nr 358 s. 110–113

Smyk Lucyna: XIII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1998 R. 44 nr 357 s. 127–129.

XVII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych: Dydaktyczne funkcje biblioteki głównej akademii medycznej z uwzględnieniem wykorzystania technik informatycznych. Materiały z Konferencji. Poznań, 3–5 czerwca 1998. Poznań: AM, 1998

Piotrowicz Aniela: Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych 1998.06.03–05, Poznań. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1998 R. 44 nr 358 s. 118–122

XVIII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. Możliwości współpracy bibliotek naukowych i świadczenia usług w oparciu o rozległe sieci komputerowe: streszczenia. Kraków 1999

Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych Kraków, maj 1999 r. Możliwości współpracy bibliotek naukowych i świadczenia usług w rozległych sieciach komputerowych. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 1999 R. 45 nr 361 s. 9–191; 2000 R. 46 nr 362 s. 3–30

XIX Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych, 31.V.–2.VI.2000 : materiały. Wrocław: BAM, 2000

Perspektywy współpracy bibliotek medycznych w dobie elektronicznych technologii. XIX Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. Wrocław, 31 maja – 2 czerwca 2000 r. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 2000 R. 46 nr 363 s. 5–138

Sławińska Renata: XIX Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych 2000.05.31–06.02, Wrocław. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 2001 R. 47 nr 364 s. 130–131

XIX Problemowa Konferencja Bibliotek Medycznych [Wrocław, 31 maja – 2 czerwca] 2000 r. / Jan Dąbrowski i in. *Gaz. Uczel.* 2000 R. 6 nr 9(48), s. 2–4

XX Jubileuszowa Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych, Szczecin – Międzyzdroje, 6–8 czerwca 2001 : materiały konferencyjne. Szczecin: BG PAM, 2001

XX Jubileuszowa Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych Szczecin – Międzyzdroje 6–8 czerwca 2001 r. Referaty i prezentacje. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej* 2001 R. 47 nr 365 s. 3–130

XXII Konferencja Szkoleniowa Bibliotek Medycznych, Warszawa, 23–24.06.2003 r. Rozwój zintegrowanych usług bibliotecznych: materiały konferencyjne. Warszawa 2003

Müldner-Kurpeta Mirosława: Konferencja „Rozwój zintegrowanych usług bibliotecznych”. XXII Konferencja Szkoleniowa Bibliotek Medycznych. *Med. Dydaktyka Wychow.* 2003 R. 35 nr 7/8 s. 23

XXIII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych, Gdańsk, 21–22 czerwca 2004 r. Polityka gromadzenia i profilowania zbiorów w polskich bibliotekach medycznych w dobie nowoczesnych technologii informatycznych : materiały konferencyjne. Gdańsk: BG AM, 2004. Toż: [on-line]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/med23/index.php>

XXIV Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych, Białystok – Białowieża, 7–9.09.2006 r. Międzynarodowa współpraca bibliotek w dobie zmieniających się potrzeb użytkowników. Materiały konferencyjne

Załącznik nr 3. Dyrektorzy bibliotek uczelni medycznych, gospodarze i organizatorzy konferencji

Białystok:	mgr Krystyna Kubala (1982), mgr Krystyna Sarosiek (1994), mgr Danuta Dąbrowska-Charytoniuk (2005)
Bydgoszcz:	dr Eugeniusz Janowicz (1990)
Gdańsk:	mgr Józefa de Laval (1981, 1993), mgr inż. Anna Grygorowicz (2004)
Kraków:	mgr Władysław Szot (1987), mgr Anna Uryga (1999)
Katowice:	dr Alfred Puzio (1989)
Lublin:	mgr inż. Leokadia Patyra (1986), mgr Lucyna Smyk (1997), mgr Renata Birska (2006)
Łódź:	mgr Jadwiga Piotrowska (1983), dr Ryszard Żmuda (1995)
Łódź, WAM:	ppłk lek. Krzysztof Walczewski (1992)
Poznań:	mgr Bolesław Howorka (1985), mgr Aniela Piotrowicz (1998, 2002)
Szczecin:	mgr Weronika Nieznanowska (1988), mgr Danuta Jaworska (2001)
Warszawa:	dr Irena Komasa (1991), mgr Mirosława Müldner-Kurpeta (2003)
Wrocław:	dr Leszek Barg (1984), mgr Renata Sławińska (2000)

Mgr Ewa Turczyńska

Mgr Renata Birska

Lublin – AM

ANALIZA ANKIETY NA TEMAT KSZTAŁCENIA UŻYTKOWNIKÓW POLSKICH BIBLIOTEK MEDYCZNYCH

Streszczenie

W celu efektywnego wykorzystania bogactwa elektronicznych kolekcji bibliotek medycznych niezbędne jest ciągle dokształcanie zarówno bibliotekarzy, jak użytkowników.

Aby rozpoznać aktualny model szkoleń użytkowników informacji, przeprowadzono badanie ankietowe dotyczące tego tematu.

Ankieta rozesłano do polskich bibliotek uczelni medycznych oraz Głównej Biblioteki Lekarskiej. Składa się ona z 3 głównych części. Pierwsza część dotyczy ramowego zakresu tematycznego prowadzonych zajęć z przedmiotów nauczania: przysposobienie biblioteczne i podstawy informacji naukowej. Druga część ankiety zawiera zagadnienia dotyczące metod kształcenia studentów na poszczególnych wydziałach oraz kształcenia innych grup użytkowników (doktoranci, pracownicy naukowcy, pracownicy służby zdrowia). W trzeciej części wskazano propozycje doskonalenia procesu dydaktycznego.

Wyniki ankiety wskazują na znaczącą niespójność programową w poszczególnych ośrodkach. Jednym z głównych problemów realizacji kształcenia użytkowników pozostaje niewystarczająca liczba bibliotekarzy realizujących zadania dydaktyczne. Rozwiązaniem tych problemów byłoby opracowanie